การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน
Application of Gharāvāsadhamma in the Household Life of Tai Lue people in Xishuangbanna Autonomous Region, The People's Republic of China

Guangjiao Yu[1*], อุเทน ลาพิงค์[2], พระมหาวิเศษ ปญฺญาวชิโร[3]
Uten larping[2], Phramaha Wiset Phanyavachiro[3]
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา[1,2,3]
Mahamakut Buddhist University Lanna Campus[1,2,3]
*Corresponding Author, e-mail: justanote@qq.com

(Received: September 20, 2021 | Revised: May 29, 2022 | Accepted: May 29, 2022)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน 2) เพื่อศึกษาประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยผู้วิจัยได้ออกแบบการศึกษาวิจัยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงจากชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า สิบสองปันนา จำนวนทั้งหมด 73 คน ซึ่งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกรอบของ สถานภาพ อายุ อาชีพ รายได้ รวมศึกษาตำรา เอกสารของทาง

ราชการ แนวคิดของบุคคลต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นการวิเคราะห์ออกมาในรูปเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า ส่วนมากได้ครองเรือนตามหลักฆราวาสธรรม แต่มีบางส่วนในกลุ่มเป้าหมายผู้ที่หย่าร้างไม่ได้นำหลักฆราวาสธรรม 4 ไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน หรือบางคนนำเอาหลักธรรมข้อใดข้อหนึ่งไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน

2. ชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า ส่วนมากได้ประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือน และได้ผลประโยชน์ต่อการครองเรือนอย่างชัดเจน และนำเอาผลประโยชน์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ต่อในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นแบบอย่างอันดีแก่บุตรหลาน

3. ชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า ส่วนมากได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการครองเรือนตามประสบการณ์ที่ตนได้พบเจออย่างเจาะจงซึ่ง เป็นข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับหลักฆราวาสธรรม และสามารถเอาไปเป็นแบบอย่างในชีวิตประจำวันได้ เพื่อที่จะทำให้ชีวิตการครองเรือนเกิดพัฒนาการที่ดี และสามารถเป็นแบบดีแก่คนข้าง ๆ เพื่อความสงบสุขของการอยู่ร่วมกันในสังคม

คำสำคัญ: หลักฆราวาสธรรม ,การครองเรือน, ชาวไทลื้อ

Abstract

This research is a qualitative research. The objectives of this research are as follows; 1) to study the application of Gharāvāsadhamma in household life of Tai Lue people in Xishuangbanna Autonomous Region, People's Republic of China, 2) to study the benefits of applying Gharāvāsadhamma in household life of Tai Lue people in Xishuangbanna Autonomous Region, The People's Republic of China 3) to study recommendations for applying Gharāvāsadhamma in household life of Tai Lue people in Xishuangbanna Autonomous Region, People's Republic of China. The researcher designs the research content from the relevant document research and collects in-depth interview data from Tai

Lue people in JingHa village XiShuangbanna, including 73 people in the framework of "age, occupation, income". And including Classical books study, government documents, personnel concepts and related research results. As a descriptive analysis, the problems.

The results of research were found that:

1. Most of Tai Lue people in Jiang Ha village held their household life according to Gharāvāsadhamma. But, there were some in the target group of divorced people who did not apply 4 principles of Gharāvāsadhamma in their household life, or some people applied one principle in their household life.

2. Most of Tai Lue people in Jiang Ha village applied Gharāvāsadhamma in their household life and they clearly got benefits in their household life. They took benefits from the application in life to become a good example for their children.

3. Most of Tai Lue people in Jiang Ha Village gave their opinions and suggestions on how to have household life on the basis of their specific experiences. The suggestions were consistent with the principles of Gharāvāsadhamma and could be taken as a model in everyday life in order to make better develop the household life. They could be a good model for the people for peace of co-existence in society.

Keywords: Gharāvāsadhamma, Household life, Tai Lue People

1. บทนำ

หลักฆราวาสธรรม 4 เป็นหลักธรรมสำหรับผู้ครองเรือน เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต ทั้งในรูปการอยู่ร่วมกันในครอบครัวและสังคม เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของประชาชนในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา เพื่อให้การบริหารจัดการกิจการงานทุกอย่างบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ หลัก

ฆราวาสธรรม 4 ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างตัวของฆราวาสมาก และในที่นี้ ฆราวาส หมายถึง ผู้ครองเรือน บางทีเรียกว่า คฤหัสถ์ หมายถึง บุคคลที่มิใช่นักบวชหรือพระสงฆ์ที่มีอาชีพแตกต่างกัน เช่น ชาวนา ชาวไร่ พ่อค้า ข้าราชการ นักศึกษา เป็นต้น ฆราวาสธรรมอย่างต่ำ สรุปไว้ด้วยเรื่องทิศหก ปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับสังคม สูงขึ้นไปก็เรื่องปุญญาภิสันทะ โสตาปัตติยังคะ สูงสุดก็คือเรื่องสุญญตา นี้เป็นฆราวาสธรรม (พุทธทาส อินฺทปญฺโญ, 2537, น.75)

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) 4 ได้ให้ความหมายไว้ในพจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ว่า “ฆราวาสธรรม”หมายถึง หลักธรรมสาหรับการครองเรือน ธรรมของผู้ครองเรือน มี 4 อย่าง คือ 1) สัจจะ ความจริง เช่น ซื่อสัตย์ต่อกัน 2) ทมะ การฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเอง รับตัวเข้ากับงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ดี 3) ขันติ ความอดทน และ 4) จาคะ ความเสียสละ เผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2550, น. 54)

สิบสองปันนา เป็นเขตปกครองตนเองของชาติไตหรือชาวไทลื้อ สถาปนาขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2496 มีที่ว่าการเขตอยู่ที่อำเภอจิ่งหง หรือ เจียงฮุ่ง (สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา, 2529, น.34) คนไทยนิยมเรียกว่า “เชียงรุ้ง” สิบสองปันนามีอำเภอใหญ่สามอำเภอ คือ อำเภอเชียงรุ้ง อำเภอเมืองฮาย และอำเภอเมืองล่า มีลักษณะภูมิประเทศเป็นหุบเขา ที่ราบลุ่ม และเนินเขาปะปนกัน อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 500-2,300 เมตร มีแม่น้ำไหลผ่านหลายสาย โดยมีแม่น้ำที่สำคัญที่สุดคือ “แม่น้ำโขง” ซึ่งคนจีนเรียกว่า “แม่น้ำล้านช้าง”

ชาวไทลื้อนับถือศาสนาพุทธร่วมกับความเชื่อที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ มีพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา เช่น พิธีทำบุญปีใหม่สงกรานต์ พิธีออกบวช เป็นต้น และพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเชื่อดั้งเดิม เช่น การบวงสรวงเสื้อบ้านเสื้อเมือง พิธีสู่ขวัญ เรียกขวัญ เป็นต้น และบางครั้งก็นำเอาความเชื่อดั้งเดิมไปผสมผสานกับพิธีกรรมทางศาสนา เช่น มีการนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ไปร่วมสวดมนต์

ในพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเชื่อดั้งเดิม ด้วยความนับถือศาสนาพุทธ ชาวไทลื้อชอบอยู่กับแบบเงียบสงบ ไม่ชอบวุ่นวายทะเลาะกัน การที่เลือกคู่ชีวิต ส่วนมากเป็นลูกเลือกเอง พ่อแม่เป็นผู้ใหญ่ที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ลูก และลูกเป็นคนตัดสินใจจะใช้ชีวิตคู่กับใคร เมื่อได้ทำพิธีการแต่งงานแล้วถือว่าทั้งสองย่อมเกิดสิทธิและหน้าที่ต่อกัน แต่การสมรสไม่ได้หมายความว่า คู่สมรสจะครองเรือนอยู่ด้วยกันอย่างยั่งยืนตลอดไป การที่คู่สมรสจะเป็นคู่ชีวิตกันได้อย่างยั่งยืนและยาวนานนั้น ต้องมีหลักธรรมอันใดอันหนึ่งเป็นพื้นฐานอันมั่นคง ที่จะทำให้อยู่ครองกันได้อย่างยืดยาว

สภาพในปัจจุบันของเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา คือ เมื่อมีความเจริญเข้ามา ปัญหาบางอย่างก็ตามมาเกิดขึ้นในครอบครัว เช่น การอยู่ร่วมกันของคู่ครองในเขตสิบสองปันนา คู่สมรสอาจจะต้องการแยกกันอยู่ชั่วคราว หรืออาจต้องหย่าร้างกัน การแยกกันอยู่ และการยอมรับการหย่าร้างในสังคมมีการเปลี่ยนแปลงมาก ไม่ใช่เรื่องน่าอับอายเหมือนสมัยก่อน เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสื่อสังคมออนไลน์ ส่งผลให้แบบแผนการสมรสของสังคมสมัยใหม่เปลี่ยนเป็น “การแต่งงานแบบเปิด” ซึ่งหนุ่มสาวไม่มีพันธะต่อกันและมีอิสระมาก การแต่งงานเปิดจึงเป็นวิถีชีวิตคู่ที่นิยมกันแพร่หลายในหมู่คนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคู่ครองเรือนแบบใหม่ที่ยังใช้หลักธรรมเป็นแก่นบางส่วนดำเนินไปด้วย จากการสังเกตการใช้ชีวิตคู่ของคนในพื้นที่สิบสองปันนา ปัญหาหลักของครอบครัวคือความอดทนน้อย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าครอบครัว เมื่อเกิดปัญหาเล็กน้อยก็อารมณ์เสียใส่กัน ทำให้ปัญหาอื่นเกิดขึ้นตามมา เช่นเมื่อไม่พอใจกับเรื่องเล็กน้อยในครอบครัวและไม่ยอมอดทนก็หนีออกไปเที่ยวกับเพื่อนหรือบางคนก็ไปมีเมียน้อย การเสียสะละเพื่อครอบครัวยิ่งน้อยลงเมื่อเคยชินกับหนีปัญหาครอบครัวเพื่อความสุขส่วนตัวก็จะโกหกเรื่อยๆ จนทำให้ครอบครัวแตกแยก

จากปรากฏการณ์ทางสังคม วัฒนธรรมของเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาเรียนรู้หลักธรรมทั้ง 4 ข้อ และได้นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตน นำประโยชน์ที่มีต่อชีวิตประจำวันมาเป็นแบบอย่างอันดีต่อคนข้างๆ ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาวัฒนธรรมและลดปัญหาการอยู่ร่วมกันของชาวไทลื้อในสิบสองปันนา

การวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิด คือ การศึกษาการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา หมู่บ้านเจียงฮ้า จะนำมาสู่การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน รวมถึงการศึกษาประโยชน์และข้อเสนอแนะที่มีต่อหลักฆราวาสธรรมในการครองเรือน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

2.2 เพื่อศึกษาประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบการศึกษาวิจัยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกรอบของ สถานภาพ อายุ อาชีพ รายได้ รวมศึกษาตำรา เอกสารของทางราชการ แนวคิดของบุคคลต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยจึงเลือกใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยรวม 1) การศึกษาเอกสาร (รวมถึงศึกษาข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัจจุบันของชุมชนไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า และศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักฆราวาสธรรม และ 2) การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบเจาะจง ดำเนินการศึกษาโดยการกำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของการงานวิจัย ได้แก่ สัมภาษณ์การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือน สัมภาษณ์ประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือน และสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือน

ประชากรและกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยได้แก่ ประชากรผู้ที่จุดทะเบียนสมรสกับผู้ที่หย่าร้าง ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเจียงฮ้า สิบสองปันนา ผู้วิจัยได้จัดแบ่งตามเวลาการใช้ชีวิตคู่ อายุ และอาชีพออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี ผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี และผู้ที่หย่าร้าง เป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จากตัวเลขสถิติของหน่วยรัฐบาลในอำเภอ ประชากรผู้ที่จุดทะเบียนสมรสตามกฎหมายในหมู่บ้านเจียงฮ้า มีจำนวน 396 คู่ และ ผู้ที่หย่าร้าง จำนวน 69 คน จากจำนวน

ตัวเลขผู้ที่จุดทะเบียนสมรสได้ทราบถึงผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 298 คู่ และ ผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี จำนวน 18 คู่

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามทฤษฎีการสุ่มตัวอย่างแบบที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น ซึ่งเป็นการเลือกตัวอย่างที่ไม่สามารถกำหนดและประมาณโอกาสที่แต่ละหน่วยของประชากร โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายในอัตราส่วน 10% ของประชากรกลุ่มผู้ที่จุดทะเบียนสมรสในหมู่บ้าน จำนวน 396 คู่ ซึ่งได้กลุ่มเป้าหมาย 40 หน่วย ก่อนที่จะคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้สังเกตและถามผู้ครองเรือนทั่วไปในหมู่บ้านเรื่องเกี่ยวกับการครองเรือน เพื่อได้กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงในการวิจัยครั้งนี้ และเพื่อความสะดวกและประสิทธิภาพในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้จัดแบ่งกลุ่มเป้าหมายดังนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี จำนวน 8 คู่ 2) กลุ่มตัวอย่างผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 24 คู่ และ 3) กลุ่มตัวอย่างผู้ที่หย่าร้าง จำนวน 8 คน

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามปัญหาวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตการวิจัยและการนิยามศัพท์ปฏิบัติการ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์

1.2 ร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ครอบคลุมและสามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการวิจัย จำนวน 3 ท่าน คือ

1.2.1 ดร.พระครูสมุห์ธนโชติ จิรธมฺโม, อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โผน นามณี อาจารย์ประจำหลักสูตรมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

1.2.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ พรมดี กรรมการวิทยาเขตล้านนา

1.3 นำร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะไปแก้ไขให้ถูกต้องตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้

1.4 นำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ที่ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำและแก้ไขแล้วเสนอต่อที่ปรึกษาในการใช้สำนวนภาษา ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมทั่วไปของเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ โดยให้ครอบคลุมถึงรายละเอียดของเนื้อหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.5 นำไปใช้เก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยวิจัยอาศัยตัวเองเป็นเครื่องมือหลักในการศึกษาเพื่อให้เข้าถึงแก่นและ สาระในเรื่องที่วิจัยอย่างแท้จริง โดยเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ 1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งตั้งคำถามที่มุ่งให้ได้คำตอบตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้มากที่สุด เพื่อรวบรวมผลการสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง ใช้ 3 วิธีการ ผสมผสานกัน ซึ่งได้แก่ ขั้นตอนแรก คือ การสัมภาษณ์แบบทำความรู้จัก คุยกันแบบชาวบ้านคุยทั่ว ๆ ไป และนัดเวลาสัมภาษณ์แบบจริงจังอีกครั้ง และครั้งสุดท้ายไปพบแบบไม่ได้บอกล่วงหน้า เพื่อดูอากัปกิริยาท่าทางของผู้ให้ข้อมูล 2) การสังเกตการณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยร่วมกับแนวทางการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อเฝ้าดูอากัปกิริยาท่าทาง ของผู้ให้ข้อมูลว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบจริงหรือไม่ โดยจะสังเกตควบคู่ไปกับท่วงทำนองการพูด การโต้ตอบข้อซักถามอย่างผู้มีความรู้และประสบการณ์ มีความน่าเชื่อถือ จริงใจ ตอบข้อมูลสมเหตุสมผลสอดคล้องข้อเท็จจริง สามารถโยงใยเสริมหรือหักล้างกับข้อมูล

ของผู้ให้ข้อมูลคนอื่นหรือจากเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ รวมถึงสังเกตปฏิกิริยาของผู้ให้สัมภาษณ์

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจากกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อ โดยใช้เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจง ที่เกี่ยวกับประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อ ตลอดจนถึงข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อ ซึ่งผู้วิจัยได้วางแผนปฏิบัติไว้ดังนี้

2.1.1 มีหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมแนบเอกสารที่เป็นเครื่องมือสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงไปยังกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เตรียมตัวและกำหนดเวลาในการให้สัมภาษณ์

2.1.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ พร้อมเตรียมอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ เช่น เครื่องบันทึกเสียง สมุดจดบันทึก เป็นต้น

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งที่รวบรวมข้อมูลไว้แล้ว หรือหน่วยงานได้ทำการเก็บรวบรวมหรือเรียบเรียงไว้เรียบร้อยแล้ว ได้แก่ เอกสาร รัฐธรรมนูญงานวิจัย รายงานการวิจัย หนังสือวิชาการ บทความวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ ตำรา สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีการบันทึกไว้แล้ว รวมทั้งการค้นคว้าจากฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อีเลกทรอนิกส์

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี ผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี และผู้ที่หย่าร้าง เก็บข้อมูลด้วยตนเองแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ ในการวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มตั้งแต่อยู่ในสนามที่เก็บรวมรวมข้อมูล โดยทำการแยกแยะเหตุการณ์ออกว่าเป็นใคร อย่างไร ทำไม เพราะอะไร มีความหมายว่าอย่างไร ทำการจดบันทึกแบบนี้ไปเรื่อย ๆ พร้อมกับทำการวิเคราะห์ข้อมูลควบคู่กันไปไม่ได้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาด มีการวิเคราะห์ย้อนกลับไปกลับมาหลายครั้งจนกว่าจะได้ข้อมูลที่ต้องการศึกษาจนครบถ้วนสมบูรณ์ โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ในแง่ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ออกมาในรูปเชิงพรรณนา และได้จัดหมวดหมู่ในประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ดังต่อไปนี้

3.1 การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

3.2 ประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

3.3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

4. ผลการวิจัย

4.1 การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อ

1) ด้านสัจจะ

สัจจะคือความจริงใจ ความซื่อสัตย์จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี แม้ไม่ค่อยมีประสบการณ์การใช้ชีวิตคู่ แต่ก็

ถือเอาหลักสัจจะ คือความจริงใจ ความซื่อสัตย์ เป็นแก่นหลักในการครองเรือน กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี ได้นำหลักความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ไปใช้ในการครองเรือนอย่างชัดเจน ด้วยตามคำสั่งสอนของคนแก่ หรือตามหลักพุทธธรรม ส่วนผู้ที่หย่าร้าง จากการสัมภาษณ์เห็นได้ชัดว่า เหตุการณ์ที่ทำให้หย่าร้าง คือขาดความจริงใจ ความซื่อสัตย์ต่อกัน

สรุปได้ว่า จากการสัมภาษณ์ การนำหลักความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ไปใช้ในการครองเรือนของชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ประยุกต์ใช้ความซื่อสัตย์ ความจริงใจในการครองเรือน เช่น ไม่พูดโกหก มีอะไรพูดตรง ๆ ไม่นำเรื่องนอกบ้านมาเป็นปัญหาในบ้าน และไม่เอาเรื่องที่ไม่ดีในบ้านไปพูดนอกบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมข้อสัจจะ ส่วนกลุ่มเป้าหมายผู้ที่หย่าร้าง ก็มีความเห็นด้วยในการนำหลักสัจจะไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน เหตุผลที่ทำให้หย่าร้างกันคงเว้นเหตุการณ์ที่ขาดสัจจะไม่ได้ เพราะไม่จริงใจต่อกัน ไม่เชื่อมั่นกัน อยู่ด้วยความสงสัย สุดท้ายก็ทำให้เกิดการหย่าร้าง

2) ด้านทมะ

ทมะคือ การฝึกตน การข่มใจ การควบคุมอารมณ์ จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ที่เพิ่งเริ่มใช้ชีวิตคู่ แต่ก็รู้ว่าการดำเนินชีวิตคู่ต้องควบคุมอารมณ์ของตน ไม่ใช้อารมณ์แรงใส่กัน เมื่อเกิดความไม่พอใจหรือไม่สบายใจ ส่วนมากจะเลือกใช้วิธีการเดินหนี หรือเงียบ ให้เวลาใจเย็นลงก่อน ส่วนกลุ่มผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการครองเรือน เมื่อเกิดปัญหาในบ้าน แต่ละคนอาจจะใช้วิธีการแก้ไขไม่เหมือนกัน แต่หลัก ๆ คือต้องข่มใจ ฝึกฝนตนเอง และควบคุมอารมณ์ ให้เรื่องใหญ่เป็นเรื่องเล็ก เรื่องเล็กก็จะหายไปไม่ยาก จากการสัมภาษณ์ผู้ที่หย่าร้าง เมื่อกล่าวถึงการนำหลักการข่มใจ ก็เห็นด้วยว่าการควบคุมอารมณ์ในการครองเรือน สามารถช่วยแก้ปัญหาหลายอย่างที่เกิดขึ้นในครอบครัว บางคนบอกว่า เพราะไม่รู้จักควบคุมอารมณ์ ไม่

เคยข่มใจตนเองจึงทำให้ครอบครัวแตกแยก ฉะนั้นชีวิตคู่ต้องรู้จักฝึกฝนปรับปรุงตนเอง แก้ไขข้อบกพร่อง ปรับนิสัย และอัธยาศัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้

3) ด้านขันติ

ขันติคือความอดทน จากการสัมภาษณ์ การนำหลักความอดทนไปใช้ในการครองเรือนของชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า สรุปได้ว่า ผู้ครองเรือน ส่วนมากนำหลักความอดทนไปใช้ในการครองเรือน ดำเนินชีวิตคู่ด้วยความอดทนอดกลั้นอดทนต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย และอดทนต่อความลำบากตรากตรำและเรื่องหนักใจต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพเป็นต้น มีสติอดกลั้น คิดอุบายใช้ปัญญาหาทางแก้ไขเหตุการณ์ให้ลุล่วงไปด้วยดี อดทนต่อการบีบคั้นของกิเลส ชีวิตการครองเรือนขาดหลักความอดทนไม่ได้ ซึ่งเป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งทางจิตใจ

4) ด้านจาคะ

จาคะคือการเสียสละ จากการสัมภาษณ์ การนำหลักการเสียสละ ไปใช้ในการครองเรือนของชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี ส่วนมากดำเนินชีวิตครองเรือนตามคำสอนของผู้ใหญ่ เช่น การใช้ชีวิตคู่ต้องไม่โกหกกัน ไปไหนต้องบอก มีปัญหาอะไรก็ปรึกษากัน ช่วยกันแก้ไข เมื่อเจอเรื่องหนักใจก็ต้องอดทน ต้องอดทนทำงานและต้องช่วยเหลือกันดูแลและเลี้ยงดูครอบครัวให้ดี ไม่ทะเลาะกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกันทั้งสามีและภรรยา เป็นต้น โดยที่เมื่อพิจารณาคำสอนเรื่องการครองเรือนจากผู้ใหญ่นั้นเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับหลักฆราวาสธรรมอย่างยิ่ง จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี เป็นกลุ่มที่เป็นตัวอย่างแก่ลูกหลานในการครองเรือน ส่วนมากก็ใช้ชีวิตการครองเรือนตามคำสั่งสอนที่ได้รับมาจากผู้ใหญ่ และนำไปประยุกต์ใช้สำหรับการดำเนินชีวิตด้วย ซึ่งสอดคล้องกับหลักฆราวาสธรรม ส่วน

กลุ่มเป้าหมายผู้ที่หย่าร้าง เป็นกลุ่มที่นำหลักธรรมการครองเรือนไปประยุกต์น้อยที่สุด จากข้อมูลที่ศึกษา พบว่าส่วนมากไม่มีความอดทนในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน หรือไม่ยอมเสียสละในการครองเรือน เป็นต้น

สรุปได้ว่า กลุ่มเป้าหมายในหมู่บ้านเจียงฮ้าส่วนมากนำหลักความเสียสละไปใช้ในการครองเรือน เพื่อให้ครอบครัวของตนเจริญก้าวหน้าด้วยความสุข ส่วนมากเป็นคนมีน้ำใจ รู้จักแบ่งปัน รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เข้าวัดทำบุญ จึงทำให้ชีวิตครอบครัวยืดยาว บางคนตัดกรรมสิทธิ์ของตน ความยึดถือของตนเพื่อผู้คนที่อยู่ร่วมกัน ซึ่งตรงกับหลักความเสียสละคือ หลักธรรมจาคะ เป็นคุณธรรมสอนให้เป็นคนมีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว ให้ความช่วยเหลือผู้ที่ต้องการ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยความเห็นอกเห็นใจ เป็นคนชอบให้ ชอบแบ่งปันคิดถึงคนอื่นมากกว่าตนเอง

4.2 ประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อ

1) ด้านสัจจะ

จากการสัมภาษณ์ ประโยชน์ของความจริงใจ ความซื่อสัตย์ และการนำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนของชาวไทลื้อในหมู่บ้านเจียงฮ้า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า หลักสัจจะ ทำให้เป็นคนรักษาคำพูด ยึดมั่นในสัจจะ ซื่อสัตย์ ย่อมสามารถจะปฏิบัติหน้าที่อย่างได้ผลทันเวลา และประสบความสำเร็จทั้งชีวิตครอบครัว การดำรงชีวิต กระทั่งผลของการทำงานก็จะประสบความสำเร็จ เป็นคนมีความรับผิดชอบ เป็นคนหนักแน่นมั่นคง มีคนเคารพยกย่อง มีคนเชื่อถือและเกรงใจ มีคนรักใคร่นิยม พบเจอกับรักแท้และมีเกียรติยศชื่อเสียง ชีวิตและหน้าที่การงานมีความเจริญก้าวหน้า และสามารถนำผลประโยชน์นี้ไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนได้ จะทำให้ครอบครัวมีความสุข มีความเจริญก้าวหน้า และมีอิทธิพลที่ดีต่อเพื่อนบ้านและคนรอบข้าง และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลาน

2) ด้านทมะ

จากการสัมภาษณ์ ประโยชน์ของการข่มใจ การควบคุมอารมณ์และการนำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน เรือน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า การข่มใจ การควบคุมอารมณ์ทำให้คนเราอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข ไม่ทะเลาะกัน รู้จักใช้สติข่มใจไม่หลงไปในทางเสื่อมเสียและทางที่ทำลายความเป็นปกติ ทำให้เป็นคนรักการฝึกฝนตนเอง มีความสามารถในการทำงาน ไม่มีศัตรู ไม่มีความแค้นกับใคร สมารถยับยั้งตนเองไม่ให้หลงไปทำผิด หรือหลงไปในทางที่ผิดได้ สามารถตั้งตัวได้ มีสมองดีมีปัญญาเป็นเลิศ มีใจที่สงบสุขได้ นำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน จะทำให้ครอบครัวมีความสุข ครอบครัวพัฒนาก้าวหน้าได้ดี คู่ครองเรือนรู้จักให้เกรดให้อภัยซึ่งกันละกัน และผู้ที่เป็นพ่อแม่ก็สามารถนำไปเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกแก่หลาน

3) ด้านขันติ

จากการสัมภาษณ์ ประโยชน์ของความอดทนและการนำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า เมื่อปฏิบัติตามหลักขันติ จะทำให้หลีกเลี่ยงความเสื่อมจากเหตุต่าง ๆ เพราะมีจิตใจเข้มแข็งอดทน อดกลั้น ไม่มัวเมากับสิ่งเย้ายวน เป็นหลักประกันในการสร้างฐานะและชีวิต ทำให้อดทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ได้ ทำงานได้ดี เป็นที่พึ่งและหลักในครอบครัวได้ เป็นที่พึ่งให้คนอื่นที่เดือดร้อนได้ ทำให้ไม่มีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคนอื่น ไม่หลงผิดไปทำความชั่ว และทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังได้ เป็นต้น

4) ด้านจาคะ

จากการสัมภาษณ์ ประโยชน์ของการเสียสละและการนำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี เพิ่งเริ่มใช้ชีวิตคู่ไม่นาน แม้ว่าได้ดำเนินชีวิต

ตามหลักคำสอนหรือหลักฆราวาสธรรม แต่บางคนอาจยังไม่ทันเห็นผลประโยชน์ที่มีต่อชีวิต ก็เลยบอกไม่ถูกประโยชน์ของหลักฆราวาสธรรมเป็นอย่างไรบ้าง บางคนก็บอกว่ามีประโยชน์มาก ทำให้ครอบครัวมีความสุข กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี เป็นกลุ่มที่ประยุกต์ใช้หลักธรรมในการใช้ชีวิตคู่และได้รับผลประโยชน์ต่อชีวิตมานาน เป็นกลุ่มที่รู้จักหลักธรรมและประโยชน์ของหลักธรรมมากที่สุด สวนกลุ่มเป้าหมายผู้ที่หย่าร้าง เป็นกลุ่มที่ได้รับคำสอจักผู้ใหญ่แต่ไม่ค่อยประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดถึงประโยชน์ของหลักฆราวาสธรรม ส่วนมากบอกว่ามีประโยชน์ แต่ตนเองไม่ได้นำไปประยุกต์ใช้

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการเสียสละเป็นสิ่งสำคัญต่อครอบครัว การเสียสละทำให้เรามีความสุข ทำให้ครอบครัวสามารถอยู่ด้วยกันได้ ทำให้สังคมมีความสุข มีเพื่อนดี ๆ รอบตัว จิตใจมีความสุข เมื่อปฏิบัติตามหลักการเสียสละครอบครัวจะมีความสุขความเจริญ ความสามัคคี

4.3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อ

1) ด้านสัจจะ

จากการสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะการนำหลักความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ไปใช้ในการครองเรือน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่าสัจจะเป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจและไมตรีจิตสนิทต่อกัน เราควรนำหลักสัจจะไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนและหน้าที่การงานที่ต้องทำ จริงต่อวาจารักษาคำพูดไม่พูดโกหก ไม่ว่าต่อคนในครอบครัว เพื่อนบ้าน หรือบุคคลใดที่ได้ร่วมงานกัน ต้องพูดจริงทำจริง ถือหลักสัจจะเป็นหลักการดำเนินชีวิตและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกแก่หลาน และคนข้างๆ ของเรา จึงสามารถนำชีวิตไปถึงความสุขได้

2) ด้านทมะ

จากการสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะการนำหลักการข่มใจ การควบคุมอารมณ์ ไปใช้ในการครองเรือน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่าการฝึกฝนตนเอง อดกลั้น ฝึกฝนอบรมจิตใจ ทำให้เข้มแข็งมากขึ้น ฝึกข่มความรู้สึกเพื่อให้พร้อมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ต้องข่มใจไม่ให้แสดงอาการหวาดหวั่น และต้องสำรวมกาย วาจา ใจไม่ให้หลงไปกับกิเลส รู้จักใช้สติ เพื่อข่มความรู้สึกที่ไม่ดีไว้ ก่อนนอนและตอนเช้าก็สวดมนต์

3) ด้านขันติ

จากการสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะการนำหลักความอดทน ไปใช้ในการครองเรือน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า การครองเรือนที่ดีต้องอดทนได้เสมอ ต้องมีใจเข้มแข็งหนักแน่น ควบคุมอารมณ์ให้ได้ เข้าใจซึ่งกันและกัน อดทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่แสดงอาการอ่อนแอ อดทนต่อหน้าที่การงาน ชีวิตคู่ครองจะได้ไปด้วยกันจนแก่เฒ่า ครอบครัวจะมีความสุขและเจริญก้าวหน้าได้ดี

4) ด้านจาคะ

จากการสัมภาษณ์ ข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะ การนำหลักเสียสละไปใช้ในการครองเรือน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า ในการครองเรือนนั้นต้องเสียสละตัดใจ ตัดกรรมสิทธิ์ของตนเพื่อคนข้างๆ ของเราให้ได้ ไม่เห็นแก่ตัว ให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยความเห็นอกเห็นใจ ทำใจให้กว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของคนอื่น ยึดถือหลักธรรมคำสอน เข้าวัดทำบุญบ้าง ทำดีเสมอต้นเสมอปลาย จะทำอะไรก็ควรคำนึงถึงครอบครัวเป็นหลัก

5. อภิปรายผลการวิจัย

5.1 การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิจัย การประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี และกลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี ส่วนมากได้นำหลักฆราวาสธรรม 4 ไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน แต่กลุ่มผู้ที่หย่าร้างได้นำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนเป็นบางข้อ

สรุปได้ว่า ชาวไทลื้อในสิบสองปันนาส่วนมากได้นำหลักความจริงใจ ความซื่อสัตย์ หลักการข่มใจ การควบคุมอารมณ์ หลักความอดทน และหลักการเสียสละไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน แม้ว่าบางส่วนไม่รู้จักหลักความจริงใจ ความซื่อสัตย์ หลักการข่มใจ การควบคุมอารมณ์ หลักความอดทน และหลักการเสียสละก็คือหลักฆราวาสธรรม 4 แต่ก็นำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนกันตามประเพณีโบราณ และได้นำไปสอนให้แก่ลูกหลานด้วย ส่วนมากได้นำหลักสะจะไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนเกี่ยวกับเรื่องความรัก ซึ่งถูกสอนมาแต่โบราณว่ารักกันต้องมีความซื่อสัจ ความจริงใจต่อกัน และนำไปประยุกต์ใช้การอยู่ร่วมกันในสังคม และในเรื่องการค้าขายกับหน้าที่การงานด้วย ส่วนหลัก ทมะ ส่วนมากได้นำไปเป็นหลักการฝึกฝนตนเอง ไม่ให้ตนเองตกเป็นทาสของอารมณ์ เป็นหลักเตือนใจ และนำเป็นหลักปรับนิสัยและอัธยาศัยของตน หลักขันติ ส่วนมากนำไปประยุกต์ในการครองเรือนในหลายด้าน เช่นทนต่อข้อแตกต่างขัดแย้งทางอุปนิสัย การทนเรื่องเศรษฐกิจ การทนต่อปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมทบ ถิรปญฺโญ (รุ่งมิตรจรัสแสง) (2554, น. 43) เรื่อง ภาวะผู้นำของเยาวชนตามหลักฆราวาสธรรม 4: กรณีศึกษาโรงเรียนหล่มสักวิทยาคม จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่พบว่าขันติ คือ ความอดทนอดกลั้นต่อความหนักและความ

ร้ายแรงทั้งหลายชีวิตของผู้อยู่ร่วมกัน นอกจากมีข้อแตกต่างขัดแย้งทางอุปนิสัย การอบรมและความต้องการบางอย่าง ซึ่งจะต้องหาทางปรับปรุงเข้าหากันแล้ว บางรายอาจจะมีเหตุล่วงเกินรุนแรง แสดงออกจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งอาจจะเป็นถ้อยคำหรือกิริยาอาการ จะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม เมื่อเกิดเหตุเช่นนี้ อีกฝ่ายหนึ่งจะต้องรู้จักอดกลั้น ระงับใจไม่ก่อเหตุให้เรื่องลุกลามกว้างขยายต่อไป ความร้ายจึงจะระงับลงไป ในด้านจาคะ ส่วนมากได้นำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรหลาน คนที่เพิ่งแต่งงานใหม่ยังไม่มีลูกก็นำไปประยุกต์ใช้ในด้านเศรษฐกิจครอบครัว

ด้วยเหตุวัฒนธรรมประเพณีและค่านิยมที่สืบทอดตั้งแต่โบราณ ชาวไทลื้อมักใช้ชีวิตด้วยความสงบ และส่วนมากเป็นผู้คนที่มีน้ำใจ รู้จักเอื้อเฟื่อเผื่อแผ่แบ่งปันด้วยความจริงใจ เหมือนกับงานวิจัยของ ดร. มิ่งกมล หงษ์สวงค์ (2557, น. 11) เรื่อง ไทลื้อ : วิถีชีวิตและอัตลักษณ์วัฒนธรรม ได้เขียนไว้ว่า ชาวไทลื้อไม่ชอบความรุนแรง รักสงบ จิตใจเยือกเย็นสุขุม ซื่อสัตย์ สุจริต มุ่งมั่น ขยันอดทน มีความหมั่นเพียร อ่อนน้อมถ่อมตน อ่อนหวาน เคารพนับถือพ่อแม่ ผู้มีอาวุโส ปู่ย่า ตายาย บรรพบุรุษซึ่งสิ่งต่าง ๆ ดังนั้น สรุปความได้ว่า ชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน ส่วนมากได้ประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือน

5.2 ประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิจัย ประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานไม่เกิน 2 ปี กับกลุ่มเป้าหมายผู้ที่แต่งงานมากกว่า 10 ปี ส่วนมากได้นำหลักฆราวาสธรรม 4 ไปประยุกต์ใช้ในการ

ครองเรือน และได้รับผลประโยชน์อย่างแน่ชัด แต่กลุ่มผู้ที่หย่าร้างได้นำหลักธรรมไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนเป็นบางข้อ และส่วนมากได้เห็นหรือได้ยินประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนจากเพื่อนบ้านและพยายามนำไปประยุกต์ใช้ต่อในการดำเนินชีวิต

แม้ว่ากลุ่มผู้ที่หย่าร้างส่วนมากไม่ได้นำหลักฆราวาสธรรมไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน แต่ก็ได้เห็นประโยชน์ของหลักธรรมที่ส่งต่อแก่ครอบครัวเพื่อนบ้านของตนอย่างชัดเจน ผู้วิจัยได้สรุปจากข้อความสัมภาษณ์ว่า ประโยชน์ของสัจจะที่มีต่อการครองเรือนได้แก่ ทำให้รู้จักให้เกียรติ ให้อภัยซึ่งกันละกัน ไม่ตกอยู่ในความสงสัยและเข้าใจกัน และทำให้ชีวิตไม่บิดเบือนไปจากความดี ประโยชน์ของทมะ ทำให้เป็นคนมีความอดทดอดกลั้น รู้จักควบคุมอารมณ์คุมสติ ผู้ที่หย่าร้างบางคนไม่ได้นำหลักการข่มใจไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน สุดท้ายก็ทำให้ครอบครัวแตกแยก ประโยชน์ของขันติ ทำให้ทนนิสัยกันได้ รู้จักอภัยซึ่งกันและกัน ไม่เอาแต่ใจตัวเอง และมีสติปัญญาในการตัดสินใจ กลุ่มผู้ที่หย่าร้างส่วนมากบอกว่าหย่าร้างเพราะขาดสติตอนเจอปัญหา แต่ก็รู้จักและเห็นด้วยประโยชน์ของหลักธรรมเพียงแต่ว่าไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนได้ทั้งหมด ประโยชน์ของจาคะ ทำให้เป็นคนมีน้ำใจ ไม่ตระหนี่รู้จักแบ่งปัน ทำให้ชีวิตเจริญรุ่งเรืองครอบครัวมีความสุข

จากการสรุปความดังกล่าว ประโยชน์ของการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือน ด้านสัจจะ ทำให้เราเป็นคนมีความรับผิดชอบ มีคนเคารพนับถือ พบเจอรักแท้ ทำให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าได้ดี ด้านทมะ ทำให้เราสามารถควบคมตัวเองได้ไม่หลงในทางผิดหรือทำผิด ฝึกฝนตนเอง มีความสามารถในการทำงาน เป็นคนมีสติปัญญา ควบคมอารมณ์มีใจที่สงบสุข ด้านขันติ ทำให้เราเป็นคนมีความอดทน ไม่มีเรื่องทะเลาะกับคนอื่น อดทนต่ออุปสรรคต่าง ๆ ได้ เป็นที่พึ่งของครอบครัวได้ ทำให้ชีวิตประสบความสำเร็จ ด้านจาคะ ทำให้เราเป็น

คนมีน้ำใจ มีอารมณ์ผ่องใส ข้อมลสรุปดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของการดำเนินชีวิตคู่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิลก บุญอิ่มและพระอธิการสุชาติ จนฺทสโร (สายโรจน์) (2561, น.348) เรื่องฆราวาสธรรม 4: สูตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีพุทธ พบว่า การมีสัจจะ ทำให้เป็นคนมีความรับผิดชอบ หนักแน่นมั่นคง การมีทมะ ทำให้เป็นคนรักการฝึกฝนตนเอง มีความสามารถในการทำงาน ไม่มีศัตรูไม่มีความแค้นกับใคร สามารถยับยั้งตนเองไม่ให้หลงไปทำผิดหรือหลงไปในทางที่ผิดได้ การมีขันติทำให้ทนต่ออุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ได้ ทำงานได้ดี เป็นที่พึ่งและเป็นหลักในครอบครัวได้ เป็นที่พึ่งให้คนอื่นที่เดือดร้อนได้ และการมีจาคะทำให้มีอารมณ์ผ่องใสติดตัว มีนิสัยสละแก่ผู้อื่น รักผู้อื่นเหมือนรักตนเอง ทำให้ตนเองปลอดภัย คนอื่นนับหน้าถือตา ครอบครัวและสังคมเป็นสุข มีเพื่อนดี ๆ รอบตัว จิตใจมีความสุข ช่วยชำระล้างจิตใจที่สกปรกเห็นแก่ตัว ทำให้คนรักเรามากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน

จากผลการวิจัย ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนของชาวไทลื้อในเขตปกครองตนเองสิบสองปันนา สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า แม้ว่าเวลาและประสบการณ์การครองเรือนไม่เท่ากัน แต่ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในการครองเรือน แต่ละกลุ่มได้สรุปข้อเสนอแนะในการนำหลักฆราวาสธรรมไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือนดังต่อไปนี้

สรุปจากข้อมูลดังกล่าว ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้หลักฆราวาสธรรมในการครองเรือนได้แก่ ด้านสัจจะ ต้องจริงต่อหน้าที่การงานที่ต้องทำ จริงต่อวาจา รักษาคำพูดไม่พูดโกหก ไม่ว่าต่อคนในครอบครัว เพื่อนบ้าน หรือบุคลใดที่ได้ร่วมงานกัน ด้านทมะ ต้องฝึกฝนอบรมจิตใจ ฝึกข่มความรู้สึกเพื่อให้พร้อมกับ

สถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น ต้องข่มใจไม่ให้แสดงอาการหวาดหวั่น และต้องสำรวมกาย วาจา ใจไม่ให้หลงไปกับกิเลส รู้จักใช้สติ เพื่อข่มความรู้สึกที่ไม่ดีไว้ ด้านขันติ ต้องมีใจเข้มแข็งหนักแน่น ควบคุมอารมณ์ให้ได้ เข้าใจซึ่งกันและกัน อดทนต่อความเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่แสดงอาการอ่อนแอ อดทนต่อหน้าที่การงาน ด้านจาคะ เสียสละตัดใจ ตัดกรรมสิทธิ์ของตนเพื่อคนข้างของเราให้ได้ ไม่เห็นแก่ตัว เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วยความเห็นอกเห็นใจ ทำใจให้กว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาศาสนพงษ์ โคกแก้ว (2551, น. 38) เรื่อง การใช้หลักฆราวาสธรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า หลักฆราวาสธรรม เป็นเครื่องมือหรือเป็นหลักธรรมกำกับพัฒนาชีวิตมนุษย์ที่เป็นฆราวาสหรือผู้ครองเรือนให้สูงค่าขึ้น ซึ่งประกอบด้วยความประพฤติ 4 ประการ คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต ความจริงใจ การข่มใจ การควบคุมจิตใจตนเอง ความอดทน มุ่งมั่นในการทำงาน และการเสียสละ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการปฏิบัติตามฆราวาสธรรม 4 ประการนี้จะเป็นอานิสงส์ให้เกิดความสุข ความเอื้ออาทร ความสมานฉันท์ของบุคคลในสังคมได้ในที่สุด

6. บทสรุป องค์ความรู้และนวัตกรรม

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รู้ถึงชีวิตการครองเรือนของชาวไทลื้อในสิบสองปันนามากขึ้น รู้ถึงความแตกต่างการใช้ชีวิตของคนแก่คนเฒ่ากับคนรุ่นใหม่ ซึ่งคนแก่คนเฒ่าจะดำเนินชีวิตคู่ตามประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ และพยายามเข้าใจวิทีการใช้ชีวิตของคนรุ่นใหม่ ส่วนคนรุ่นสมัยใหม่ แม้ว่าได้อยู่ในบ่อการครองเรือนตามประเพณีวัฒนธรรมตั้งแต่เด็ก แต่เมื่อเข้าถึงยุคสังคมใหม่ที่เกิดการนวัตกรรมมาหลายครั้ง ก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ทันที ซึ่งทำให้วิธีการครองเรือนของชาวไทลื้อในสิบสองปันนาเกิดความแตกต่างกันระหว่างผู้สูงอายุและคนหนุ่ม และทำให้ชีวิตของคนรุ่นหนุ่มค่อย ๆ เข้าถึงชาวฮั่น อีกไม่นานวัฒนธรรมของชาวไทลื้ออาจจะสูญหายไปตามการพัฒนาของสังคมจีน จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทราบถึง แม้ว่าได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมใหม่ ผู้ครองเรือนส่วนมากยังนำหลักคำสอนของผู้ใหญ่ที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณไปประยุกต์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับหลักฆราวาสธรรม และผู้ครองเรือนรุ่นใหม่ได้ครองเรือนตามประเพณีวัฒนธรรมและพยายามทำให้เข้าถึงสังคมสมัยใหม่ไม่ให้เกิดความขัดแย้งกัน ในอนาคตอาจเกิดวิธีการครองเรือนใหม่ ทั้งสอดคล้องกับหลักฆราวาสธรรมและเข้ากับสังคมใหม่ได้

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รู้ถึงหลักฆราวาสธรรมเป็นอย่างดี รวมทั้งรู้ความหมายและประโยชน์ที่สามารถมีต่อชีวิตประจำวันเมื่อนำไปประยุกต์ใช้ รู้จักหลักฆราวาสธรรม หมายถึงธรรมสำหรับผู้ครองเรือน มี 4 ประการ คือ 1) สัจจะ ความซื่อสัตย์จริงใจต่อกัน 2) ทมะ ความอดกลั้นข่มใจ 3) ขันติ ความอดทน 4) จาคะ ความเสียสละ รู้ว่า ฆราวาสธรรมเป็นธรรมที่นำมาซึ่งความสุขความเจริญและความสงบเย็นแก่ผู้ปฏิบัติตาม เป็นธรรมที่จะนำพาครอบครัวให้อยู่เย็นเป็นสุข นำพาให้ชีวิตการครองเรือนเป็นไปด้วยความราบรื่น อยู่กันยืดยาวตลอดไป โดยไม่แตกร้าว ไม่เกิดความกินแหนงระแวงกัน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในอนาคต และเป็นแบบอย่างอันดีแก่คนรอบข้างได้ นอกจากรู้จักหลักฆราวาสธรรม ผู้วิจัยยังได้รู้จักหลักพุทธศาสนามากขึ้น และทำให้รู้ว่าชาวไทลื้อในสิบสองปันนานับถือพระพุทธศาสนาด้วยความจริงใจ และนำหลักธรรมพุทธศาสนาไปเป็นแนวชีทางในการดำเนินชีวิต

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) ผลการวิจัยที่ให้เห็นถึงข้อบกพร่องให้การครองเรือน ควรนำมาพิจารนาและแก้ไขปัญหาตามหลักฆราวาสธรรม เพื่อทำให้ครอบครัวและสังคมมีการพัฒนาดีอย่างต่อเนื่อง

2) ผลการวิจัยอันสามารถดำรงชีวิตการครองเรือนได้ยาวนานและมีความสุขความเจริญ ก็ควรเก็บไว้เป็นแบบอย่างอันดีแก่ลูกหลานและคนรุ่นใหม่

3) ผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้เห็นถึงตรงกันข้ามของการนำหลักฆราวาสธรรมไปประยุกต์ใช้ในการครองเรือน ซึ่งสามารถเป็นข้อเตือนในการครองเรือนได้

4) ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้สามรถนำไปเป็นผลการเปรียบเทียบต่อในการวิจัยครั้งต่อไปได้

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาหลักธรรมเกี่ยวกับการครองเรือนให้มากกว่าปัจจุบัน

2) ควรสอนให้ลูกหลานเข้าวัดทำบุญตามวัฒนธรรมประเพณีไม่ให้ขาดเพื่อให้เกิดการหล่อหลอมจิตใจ ใฝ่ดี ประพฤติตนเป็นคนดีละเว้นต่อการกระทำผิด

3) ควรวิจัยหลักธรรมต่าง ๆ เพื่อการเผยแผ่พุทธศาสนาไม่ให้สูญหาย

4) ควรวิจัยวิธีการดำรงชีวิตต่าง ๆ ในสังคม เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะต่างๆ ของสังคมและการดำเนินชีวิต

5) ควรวิจัยการเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตและคติความชื่อของชาวบ้านเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

เอกสารอ้างอิง

ดิลก บุญอิ่ม และ พระอธิการสุชาติ. (2561). ฆราวาสธรรม 4: สูตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามวิถีพุทธ. *วารสารมหาวิทยาลัยลำปาง*, *7*(2), 338-352.

พระมหาศาสนพงษ์ โคกแก้ว. (2551). *การใช้หลักฆราวาสธรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).

พระสมทบ ถิรปญฺโญ (รุ่งมิตรจรัสแสง). (2554). *ภาวะผู้นำของเยาวชนตามหลักฆราวาสธรรม 4 : กรณีศึกษาโรงเรียนหล่มสักวิทยาคาร จังหวัดเพชรบูรณ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหมาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

พุทธทาส อินฺทปญฺโญ. (2537). *ฆราวาสธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุภาพใจ.

มิ่งกมล หงษ์สวงค์. (2557). ไทลื้อ : วิถีชีวิตและอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัย และงานสร้างสรรค์, 1*(2), 1-20.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์* (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา. (2529). *ยูนนาน*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.